

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an
 Pentru țărani, preoși, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite foile nu se dau.

Pentru străinătate: Iugoslavia Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă foli la Orăștie

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie Trans.)

CURAGIUL unei credințe.

— Al treilea glas hotărât. —
 — Broșura dnei Henr. Gavrilescu, adv. —

Am arătat în numărul 48 al „Libertății” din anul trecut, părerea dîră și bărbătească a dlui avocat Dr. Ionel Bărsăn din Șiria (J. Arad), care se ridică cu tărie împotriva volniciei care înflorește, atât de îngrijorător în tot cuprinsul țării, ajungând să spună vorba grea, că: „numai prin nedreptate mai putem zmulge dreptatea poporului nostru românesc în această țară l.” În numărul de Crăciun, am arătat părerea dlui avocat Paul Iliescu din București, care spune hotărât, că dureroasa întâmplare cu omorul lui Manciu la Iași, e o urmare firească a greșelilor guvernului, care prin volnicile sale, înfăptuite prin nenorocitul polițai, l'a pus pe acesta în gura unui revolver.

Acum avem nainte a treia părere, tot al unui om de legi, a dnei avocat Henr. Gavrilescu din Moldova (Tg. Ocna), care din privilegiul omorului dela Iași, a tipărit o broșură (cărțică) în care face mișnat de luminoase și temelnice cercetări asupra acelei nenorociri. D-na Gavrilescu te face să vezi, ca într'o oglindă, toată îngrozitoarea scufundare a neamului nostru românesc în Moldova cea cotropită de Jidani, și îndeosebi în Iașul cel minunat odinioară, din care porneau toate mișcările mari românești și care azi e o tristă umbră a vechiului Iași l. Azi în Iași se mai înalță sfinte rugăciuni românești, în vre-o 8 biserici, iar rugăciunile Jidanilor din vre-o 70-80 de sinagoge l. Ochiul bunului Român vede cu durere zi de zi scufundarea noastră în acel oraș și cotropirea, înecarea chiar, în marea roșe jidovească l. Și atunci, când o mână de tineri pornesc o lucrare de înălțare, de înviorare a sufletului românesc, — și vezi pe omul puterii trecut cu totul pe partea dușmanului cotropitor și pornit contra ta, — te mai miri că această tinerime, adânc scârbită, se aprinde și săvârșește fapte nedorite de nimenea?

De mult n'am cettit o cercetare de drept, a unei fapte grozave, și o

vărsare de lumină așa puternică asupra ei, — ca și în cărțica doamnei avocat Henr. Gavrilescu. Simți întrânsa inima mare românească a scriitoarei, și par'că asupra fiecărui șir, a fiecărei pagini, se varsă ca dintr'o lampă mare, un val alb de lumină, pe care o primești cu deosebită mulțumire.

Cel ce doresc a cunoaște româneasca lucrare, o pot avea și dela „Libertatea”, unde se află depuse un număr oarecare de exemplare. Un exemplar trimis franco recomandat, 13 Lei.

O pildă frumoasă.

Poporul nostru simte adeseori durere când vede că preoții români, amândoi români, ortodoci (sau greco-orientali) și greco-catolici, nu vor să slujească împreună, ci-că nu-i lasă canoanele...

Mai mult, nu intră unii în biserică celorlalți, par'că cel ce nu intră, ar fi așa de bun lui Dumnezeu și mai presus de celalalt, și că s'ar necurăți prin intrare.

E numai semn de „cap tare,” dar nu și de cap bine luminat de duhul sfânt, acela care așa judecă.

Din rândurile tinerimei universitare ne vine și în privința asta o pildă frumoasă:

La 10 Decembrie studenții universitari din Cluj vrând să facă o slujbă D-zelască în biserică ortodoxă de acolo, preoții au avut poruncă să nu meargă să slujească. Studenții intraseră în biserică și au așteptat ca un clas doar vine preotul poftit. Acela n'a venit.

Atunci un preot greco-catolic, care e și d-sa student la Universitate în Cluj, — a intrat în altar, a deschis ușile altarului și a slujit d-sa parastasul și rugăciunile dorite de colegii săi studenți, doritori de o sfântă rugăciune. Tinerul preot nu a spus: Eu nu intru în biserică asta răsăriteană, și nu mă rog în ea, ci punându-se pe punct de vedere mai înalt românesc și creștinesc, s'a rugat lui Dumnezeu la altarul ortodox și vre o mie de studenți, uniți ca și neuniți, și-au împreunat rugăciunile lor cu ale lui, ca Dumnezeu să le ajute în lupta pentru creștinism, pe care au început-o și care de aci încolo mai mare și mai grea are să fie în sârmana noastră țară, — și s'au dus toți cu inimi împăcate, că bine au făcut cum au făcut...

Ne pare rău că cel ce ne dă știrea, nu știe și numele vrednicului preot unit din vorbă, ca să-l pomenim aci cu laudă. Dar purtarea d-sale, mai presus de slăbiciunile zilei, îl laudă foarte.

O bravură a guvernului.

— A oprit tipărirea mai departe a revistei „Acțiunea Românească” dela Cluj. —

Despre noua revistă „Acțiunea Românească”, scoasă de profesorii universitari I. Cătuneanu, Dr. Hațieganu, cu conlucrarea avocaților Dr. Valeriu Pop, Dr. V. Roman și Dr. I. Istrate, — am scris în repezite rânduri, arătându-ne bucuria, că vedem și o astfel de revistă curagioasă și cu ținuta dreaptă, cu grai deschis, cum place adevăratel inimi românești.

Abia s'au tipărit însă din vrednica revistă 4 numeri și înțelepciunea guvernului a aflat de bine a oprit apariția (tipărirea și trimiterea) revistei mai departe. Iată ce ni-se scrie despre acest lucru, din Cluj:

„Din porunca guvernului, în zilele sărbătorilor Crăciunului a fost oprită revista „Acțiunea Românească” dela Cluj. Prin oprirea acestei reviste cu ținută curat românească, să rărește cu încă una numărul și așa destul de mic al publicațiilor (gazelor) românești din Ardeal. Oprirea numitel reviste s'a făcut călcându-se rânduile privitoare la libertatea tiparului, prevăzute în Constituție (legea de temelie a țării) și în legea asupra dreptului de tipărire azi în vigoare. Un ofițer al Corpului VI. Armată din Cluj, a mers la tipografia unde se tipărea „Acțiunea Românească” și, fără a vesti în scris tipografia, a purces la confiscare (luarea cu puterea) a materialului revistei și — a oprit-o!

Impotriva acestui respingător atac la libertatea scrisului, oprindu-se o gazetă, fără arătarea unui temel legiuit, numai printr'o volnicie, — comitetul de conducere al revistei „Acțiunea Românească”, a protestat (a ridicat glas împotriva) la dl. întâi Ministru prin următoarea telegramă:

„Oprindu-se, fără arătarea nici unui temel legal, revista „Acțiunea Românească”, al cărei program (plan) și fel de a lupta, sunt puse pe temelul legalității (între marginile legilor și ținând seamă de legi) pentru întăirea României în țara lui, — subsemnații conducători ai numitel reviste, ne ridicăm glasul cu adâncă scârbire sufletească, împotriva respingătoarei lovituri date libertății tiparului; atragem luarea aminte a guvernului, că prin

atari volnicii de putere, săvârșite cu nesocotirea unei rândueli așezate în Constituție pentru a fi ținută, iar nu călcată, — nu se aduce decât sporirea anarhiei (des-trămării) morale, care se răspândește dela ocârmuitorii la ocârmuși.

„Aducem totodată la cunoștința marel obște românești, că oprirea revistei, intră în politica nenorocită de a înăbuși glasul trebuințelor statornice naționale, fiind ele jertfite din porunca Jidanilor a totputernici, în România întregită, tocmai în ceasul, când trebuințele statornicirii noastre în lăuntrul țării ne cer, să ne întărim din răspuneri naționalitatea, — și tocmai de către guvernul unui partid, care se împănează cu numirea de a fi național-liberal.”

Studenții — liberi.

Ce scârbe sufletești au îndurat și acolo din partea Metropolitului Pimen.

După-ce a doua-zi de Crăciun (în 26 Dec.), au fost trecuți din arest în spital, spre a începe să fie hrăniți sub îngrijirea doctorilor, — după 6 zile de îngrijire, la 31 Decembrie, în presara de Anul-nou, cei 4 studenți, Gârneață, Popescu, Mironovici și Moța, au fost lăsați să plece și din spital, fiind liberi. Tribunalul a aflat chiar acum, aceea ce știa dintru început, că nu are nici un temel pentru a-l ținea în arest, și așa li-a adus la cunoștință că sunt liberi.

Când s'a aflat că ei ies din spital, lume multă, mai ales tinerime, s'a adunat în fața spitalului și la ieșire li-a primit cu însuflețită manifestație (arătare de dragoste) și li-a petrecut pe tot drumul lor prin oraș.

Pimen..

Metropolitul Moldovei Pimen de care aveam într'o vreme păreri bune, până nu a avut prilej a și arăta „nobleță” inimii sale de român și de creștin, — a mai făcut o bravură arhierescă, de slugă a Guvernului și nici decât a Domnului..

Cei 4 studenți ce se pregăteau și de cea mai mare jertfă pentru românism și creștinism, de jertfa tinerii lor vieți, — după postirea de 11 zile, au poftit pentru ziua Nașterii Domnului pe preotul-confesor al arestului, să-l spovedească și să-i euminece.

S'a dus preotul la ei și le-a spus, că — are poruncă dela Metropolitul Pimen, să nu-i împărta-

șească cu sfânta cuminecătură, că nu-s vrednici de ea.

Dacă vreodată Metropolitul s'a dovedit el nevrednic de a ședea în scaunul de Arhiepiscop, ba și în cel de simplu popă într'un sat al Moldovei lui, apoi prin asta s'a dovedit deplin nevrednic.

Cine sunt cei cărora el a poruncit să nu li-se dea sfânta cuminecătură? Sunt cei mai dârji și hotărâți luptători pentru creștinism, împotriva sugrumării lui de către puterea iudevească! Pe acești luptători înțelegi să-i prigonească guvernul, căci îl tulbură „buna înțelegere” cu Jidanii bogătași, cu cari are de lucru în treburi de împrumuturi pentru stat, — dar dela biserică ai aștepta, de-ar fi condusă de oameni înțelegători ai chemării lor, să-i îmbrățișeze, să-i apere, să lupte pentru ei și alături de ei, — ori-cum, numai împotriva lor nu!

Ci omulețul crescut în ținuta de slugă și nu de stăpân, ce se zice Pimen, Metropolit al Moldovei, — uite, până unde merge în neblenicia lui. Ca să placă guvernului, din a cărui bunăvoință a ajuns Metropolit, și de care are frică, pînătră acela îl are în mână, — face lucruri pe cari nici guvernul nu li-le-a putut cere! Face curate crime ca preot!

Căci laca cum stă lucrul:

A tăgădul cuiva împărtășirea cu sf. cuminecătură, o poate face numai preotul mărturisitor, după ce a spovedit pe creștin, și dacă acela în spovedanie i-a spus lucruri grozave, păcate cumplite și și asta numai dacă cel mărturisit e sănătos, — dar când e bolnav și în primejdie de moarte, cum erau acești tineri, preotul e dator a-l împărtăși, pentru a-l mângăia sufleteste.

Metropolitul Pimen putea tăgădul împărtășirea cu sf. cuminecătură a acestor tineri numai dacă el însuși li spovedea, și el auzea dela ei mărturisirile îngrozitoare care l'ar îndreptăți canoniceste, a nu-i cumineca.

Dar chiar de se ducea el să-i spovedească, se poate închipui că toți cei 4 tineri să-i fi spus păcate strigătoare la cer, ca pe toți să nu-i cuminece? Copiii ar putea crede așa ceva.

Iar dacă el nu l-a spovedit și totuși a dat poruncă să nu fie cuminecați, ar însemna că preotul care l-a spovedit, s'a dus la el și l-a spus ce a aflat prin mărturisire dela tineri.

Asta iară nu se poate, căci preotul e iertat să spună nici unui om din lume, aceea ce a auzit dela creștin în spovedanie. Dacă o face, e un criminal ce trebuie numai decăt scos din preoție și dat în judecată.

Atunci pe ce temel omulețul din curtea Metropoliei dela Iași a putut porunci să nu se dea cuminecare unor tineri a căror păcate el nici nu le știe?

Ca preot, Pimen s'a făcut vinovat de un lucru, pentru care celalalt Arhiepiscop trebuie să-i ceară samă! Noi o așteptăm asta dela Metropolitul Primat al țării. Să-l lee în cercetare, căci omul se vede bun de trimis la o casă de nebuni, nu mai mult în scaunul de Metropolit.

Studentii vin la Orăștie.

Cel 4 studenți liberați, și-au dat pentru 14 sau 15 Ianuarie întâlnire la Orăștie, unde, cum scria tinerul Moța părinților săi în ziua

liberării, — „venim pe vre-o săptămână pe îngrășare...” Să vie sănătoși. La Orăștie vor găsi brațe prietozoare și vor avea zile plăcute.

Era și vremea.

— Să se revadă numirile comunelor. —

Se vestește din București, că Ministerul de Interne a luat hotărârea de a face o cercetare a tuturor numirilor de orașe și de sate, și a le ștatori așa fel, ca să se afle numai un nume de un fel în țară, — că azi prea sunt multe comune cari au 2—3 și 4 ori 5, același nume, prin ce se face mare încurcătură în slujba postelor.

Comunele cu nume streine sau de neînțeles sau cele mai multe pe același nume, vor fi îndrumate a-și alege nume noi, care să fie singur în țară. Părerea întâie și-o vor da primărilor comunale și acelea vor trece pe la județ și de aci la Ministeriu spre a le ștatori de tot.

O dorim din inimă și cât mai repede această lucrare, căci noi, trimișitorii de foi, simțim poate mai mult ca ori-cine, această scădere a statorniciei numirilor.

Avem de pildă două comune mari, amândouă cu oficiu postal sub numele de „Vărădia...” Și s'cam aproape de oaltă, una în județul Arad și alta în județul Timiș. Celei din județul Arad i se zicea *Totvărădia*, dar vedem că gara și posta îl zic numai Vărădia. Și nu-i macar însemnat pe sigil sub nume, județul Arad ori Timiș. De câte ori ne vin scrisori ori abonamente dela posta „Vărădia,” ne încurcăm, că dară dela care din cele 2 Vărădii e scisoarea și unde să trimitem foile? — că noi trebuie să scriem pe adresă județul.

Alte comune își dau ele nume, după plac. De pildă Comloșul mare e scris pe sigilul postal așa, dar oamenii ne scriu tot din Comloșul-Bănățan. — Iia e pe sigilul postal așa: Iia, și la gară e scris numai Iia, dar oamenii ne scriu tot Iia-Murășană.

Astea ar mai merge, dar oamenii i-au tradus acum numele pe românește, cam cum dă Dzeu, și le scriu așa. Noi le căutăm în Cartea numirilor comunale sau a postelor — și nu le aflăm.

De aceea e bine să fie ștatorită o numire și aceea s'o folosească toți la fel. Până atunci noi rugăm pe cetitori să ne scrie posta lor din urmă așa cum e pe sigilul postal, nu cum îl zice lumea. Că altfel să rătăcesc foile.

Dela Orfelinat.

Comitetul Filial Orăștie al Soc. Ocrotirea Orf. din Războiu, aduce și pe această cale cele mai vii mulțumiri Reun. Femeilor Române din Orăștie pentru darurile aduse și pentru arangearea Pomului de Crăciun, pentru orfanii noștri.

Deasemenea aduce mulțumirile sale următorilor binevoitori cari au mai donat: Dl Aron Demian,

dir. Lic. „A. Vlaicu”, 2 purcăi de ținut; Dna M. Moța 500 Lei; Dna Lucr. S. Damian 160 Lei; N. N. 150 Lei; Dna Silvia J. Vărmăgan, Dl Ant. Balomiri și Brutus Brașai, câte 100 Lei; Dna Roza Moranciu 40 Lei; Dl Glig. Stoian 10 Lei.

Pentru studenții închiși la „Galata”.

Iată încă numele celor a căror inimă s'au îndoloșat de suferințele studenților închiși la Galata (lângă Iași) și au trimis ajutoare pentru ei:

Im Bai de Arleş (jud. Turda-Arieș, Munții Apuseni al lui Iancu), dându-se Duminecă după Crăciun o petrecere, în pauză dl preot Petru Săbău, la dorința vrednicului popor, a ținut o mică vorbire lumii adunate la petrecere, despre lupta românească și creștinească pe care o duc studenții de azi, dela toate Universitățile noastre în frunte cu cei închiși la Galata. Intre altele dsa spus: „Noi Meșii, urmași ai lui Horia, Cloșca și Crișan, și strănepoți ai lui Iancu, suntem cu inimile alipite lângă ale studenților, cari luptă pentru ca neamul românesc să-și cucerească locul cuvenit în țara lui! Inimile noastre bat și simt cu ale lor!”

Apoi harnicul frate Dionisie Miga, brigadir silvic, unul dintre îndemnatorii mari cu stăruință, a început adunarea darurilor pentru studenții închiși la Galata, și a primit dela:

Petru Săbău, preot, 100 l; Petru Zdrebus, învățator, 100 l, Ioan Bolega, comerciant, 100 l, Dionisie Miga, brigadir silvic, 50 l, Ales. Muntean, comerț, 50 l, Iosif Rato, șef de gară, 50 l, Iosif Ighian, com. 50 l, Ștefan Vintilcan, 40 l, iar câte 20 lei, umătorii: G. Amancei, inv., Nic. Todorean inv., Pamfir Turc, inv., Likiu Dumitru, inv., Viorel Ciopa student, Victor Horvat, teolog, dsoara Victoria Mironu, dsoara Marioara Ighian, dș. Sabina Bumbuț, dș. Elvira Rancea, Ion Pintea, șef de post, Dum. Găuneț, Iosif Costea, G. Petean, Victor Fodorean, Victor Bărsan, Petra Ganea, Nic. Sahian și Vasile Furdul.

de tot 920 Lei, pe cari d. Dionisie Miga ni l-a trimis.

— Din Detroit, Mich. (America) ne trimite bunul nostru cetitor, fratele Iosif Măndruț 1000 Lei, scriindu-ne:

„Am rămas adânc mișcat de suferințele pe cari le îndușă luptătorii noștri români, iubiții studenți, — și pe cât am puțință, le trimit și eu din câștigul cel am ca lucrător în o fabrică de aici, 1000 Lei, din cari să fie: 250 pentru „Casa Studenților”, 250 pentru cei închiși la Galata și 500 pentru Familia Gârneață...”

— In Cugir, comună fruntașă lângă Orăștie, unde bunii Români au adunat în vară vre-o 3 vagoane de lemne pentru arderea cărămizilor dela Ungheii, pentru Casa Studenților, — acum de Crăciun s'a găsit o ceată de Colindători, 4 fete și 3 flăcăi, cari nu și-au putut îndrepta gândul lor numai spre leslea de lângă Vitiem, ci și spre cea dela Galata. Că Mântuitor s'a născut lumii color, mântuire se pregătește neamului românesc dincoace... Și de aceea Colindătorii din Cugir au primit daruri pentru tinerii dela Galata și au adunat 1000 Lei pentru ei. Iată numele vrednicilor de pomenire colindători: Salomia Mărginean, Nica Porumbar, Leontina Brănzău, Eugenia Costa, — Petru

Jelieru, Filimon Mărginean și Septimiu Muntean.

In Alba-Iulia, elevul de Liceu Ionel Gheorghe, din cl. II, băiețel de 12 ani, a adunat 278 Lei pentru frații săi mai mari, studenții dela Galata. A primit dela:

Lct. Col. Dr. Botetu A. 41 l, Elev admin. F.orea Dicu 40 l, Locot Ștefan Valache 20 l, Ionel Gheorghe 20 l, Trandafir Gheorghe 20 l, Avram Micuța 20 l, Plut. maior Gh. Roman 20 l, N. Sima 8 l, Plut. maj. Apăreanu 6 l, Plut. D. Iorga 6 l, — V. Coteară 5 l, Cpt Cibu 5 l, Plut. I. Moldevan 5 l, Plut. maj. I. Preda 5 l, I. Barb 5 l, I. Muntean 2 l, — de tot 278 Lei.

Din Rapoltel ne-a trimis dsoara Aurora L. Cothișel 150 Lei ca ajutor familiei Gârneață, primiți dela:

Preot Țas. Pașcău 35 l, Anastasia Pașcău 25 l, Inocentie Mermexan 25 l, văd. Natalia Cotișel 25 l, văd. Maria Jantea 25 și elevul Dionisie Mărunt 5 l. — de tot 150.

— Elevii mai jos numiți dela Lăuceul A. Vlaicu din Orăștie, au primit de Anul nou dela câțiva cunoscuți ai lor daruri de Anul nou, pe care ei le trimit pentru studenții dela Galata, și s'nume: Ioan Oprea, cl. III. Liceu, 25 l, Dionisie David, cl. II. b. 10 l, Ilie Ciurdărescu, cl. IV. primară 25 l. — de tot 60 Lei.

— Din Lupeni, ni-a trimis eleva Maieraș Veturia de pe cl. II. secundară 130 Lei cu cuvintele: „Dacă am avea azi un Al. I. Cuza, studenții noștri n'ar suferi!” Bani i-a primit dela:

Maieraș Veturia, 10 lei, Brenaș Nicolae, 10 l, Arsenie Vasile, 20 l, Căliman Valer, 10 l, Marina Muntean, 10 l, Mărioara Comșa, 10 l, Maieraș Isidor 20 l, Sălăjan Lazăr, 20 lei, Medrea Dumitru, 10 l, Creț Ilie, 10 lei. De tot 130 Lei.

In Tătărești (j. Huned.) o ceată de tineri cari au umblat cu „Craii”, au dăruit fiecare ceva din partea sa pentru studenții dela Galata. Fratele Iosif Bec ni-a trimis Lei, 80 scriind că îl trimite și ei, ceata de Crai, ca dar celor închiși pentru neam. Noi, copii mici de școală, am citit despre un Tudor Vladimirescu, pe care l'au omorât Grecii (prin mâna turcilor), dar pe urmă poporul și-a căpătat drepturile. Grecii au fost izgoniți. Așa ne pare nouă că e și acum, cu ceata asta de tineri viteji ce luptă pentru scaparea noastră din mâinile Jidovilor. *„Dacă vom fi mari, și noi vom lupta cu studenții aldatorei!”* — Și ne arată că au dat:

Iosif Bec, 10 l., G. Jula, Asare Oprean, Vidu Oprean, Sabin Faur, Boriza Butaș, Sabin Bec, Dumitru Jula, Adam Oprean, Pantilie Oprean, Nușu Loliș, Onuț Loliș, Anuța Irisie, Iosif Oprean, Aug. Cropcea, fiecare câte 5 lei. De tot 80 Lei.

Din Arad ni-se scrie:

„Cu prilejul sărbării Nașterii Domnului — ne amintim și de studenții cari sunt nevoiți a petrece aceste sărbători în închisoarea Galata, *pentru-că sunt — Români!* Și ce români? Stâlpi acestei națiuni! Ne dor foarte suferințele lor, însă dorim, ca Anul-nou să le aducă bucurie, și olibarare grabnică. Din prilegiul acesta dăruim după puțință și noi pentru ajutoarea iubiților noștri, suma de Lei 300.— Ioan Tulbure, Petru Tulbure și Dimitrie Maior.

Au mai dăruit: Dr. Comeș, adv. Hațeg, 90 lei; — Silviu Tunariu, elev cl. IV. din Sănniculaul mare, 50 l., N. Cocrea, din Turmaș, (l. Orăștie) 100 lei; — Sabin Brusașu, inv. Agris, 38 lei; — Nistor Iovanescu din Sănni-

colaul mare 20 lei; — Solomon Iola din Bătuța 5 lei; Avram Oprea din Sibot (I. Orăștie) 20 lei; — G. Stola, fronzelar, Hașeg, 25 lei; — I. Căciș, student, Secușeni, 30 lei; — Petru Brănescu, Lipova, 12 lei; — Marta Grozuța din Brad trimite 25 lei scriindu-mă: Cătină suferințele lor, totdeauna acelea mă sting și mă dor; bunul Dumnezeu să scape la lumină, eu neîncetat mă rog pentru el... și trimite 25 lei ajutor.

— Zece elevi dela Liceul „Gh. Șincai” din Baia-Mare trimite 78 lei adunați între ei...

— Dșoara Mărioara Indrăi, de pe clasa VIII de Liceu, din Tebea, ne-a trimis 494 Lei, ca venitul curat al unei producțiuni teatrale-corale dată de tinerimea adultă (măricică) și de elevii școlii primare de-acolo. Ce mult pronunțătoare colegă și soață luptătoare a studenților, se arată de pe acum dșoara Indrăi.

Ce frumos șede celor ce, în zilele lor de bine, își aduc aminte, eu de 4-5 persoane în suferință, și de lupta sfântă pentru care aceia își primejdiesc libertatea și sănătatea! E semn viu că lupta lor nu e în zadar!

Din Orăștie ne-a adus dșoara Leni Spudercă, următoarele dăruri: Valeria Gavrilă, 50 lei, Elisaveta Oancea, 20 l., Maria Spudercă, 20 l., Elena Spudercă, 20 l., Maria Jurca, 20 l., Cornelia Jurca, 20 l., Elena Rădulescu, 5 lei. De tot 155 Lei.

— În Laz (jud. Sibiu) o ceată de 13 tineri, N. Papiuc, I. E. Morariu, I. Ilie Morariu, Ionel Popiuc, Gr. V. Breazu, Ionel Florian, Aurel Florian, V. Arsân, Ionel S. Morariu, I. E. Breazu, Vas. Popiuc, Ion D. Morariu, și Petru Iacob, au colindat cu scopul de a ajuta pe studenții dela Galata și au putut dărui din ce a, adunat, 760 Lei. Fie pomeniți cu laudă pentru fapta lor de buni Români și creștini!

Din Măderat (j. Arad) primim o scrisoare mai lungă trimisă de țărani cari fac parte din Postul de acolo al Fașciei Naționale române. Ei ne scriu prin fratele George Frățilă, șef de post al Fașciei și T. Hălmașe a n secretar, spunând printre altele:

„Noi Românii fasciști din Măderat, înțelegând lupta pe care au pornit-o frații noștri studenți pentru scumpa noastră patrie România și pentru ream și Rege și înțelegând că singură această luptă ne poate mântui neamul și biserica și țara și Regela, din cel mai greu jug de robie și de dușmanii cei mai primejdioși din lăuntrul țării, — și înțelegând că în vinele acestor tineri curge sânge curat românesc, că ei sunt niște apostoli noi dela cari neamul așteaptă ruperea lanțurilor de umilință ce azi apasă poporul românesc, — de aceea iaca și noi toți le întindem mâinile noastre de Români și le dorim izbândă, ca să fugă sădana până n'om pune noi tămăia pe foc... Ca semn al alipirii noastre le trimitem și noi un mic ajutor bănesc, pentru care au dărui:

G. Frățilă, 100 lei, Traian Dămăcuș, 40 l., A. Morariu, 50 l., Traian Moldovan, comerc. 30 l., G. Jelecutean, 25 l., Demian

Mihuț, 10 l., Saveta Frățilă, 10 l., Ruda Miazin, 20 l., Ioan Suciu, 20 l., I. Păcurariu, 20 l., I. Mihuț, 10 l., I. Popa, 5 l., Tod. Jelecutean, 5 l., G. Moșu, 5 lei. — De tot 350 Lei.

— Acești bani au fost dăruiți o parte, cam în jumătate, pentru studenții închiși la Galata, altă parte pentru Casa Studenților. Noi i-am publicat la o altă fiindcă acum merg toți la Casa Studenților, după ce studenții sunt liberi.

Suma de azi: Lei 6170.—

Suma din nr. trecut: Lei 11.101.—

De tot la „Libertatea”: Lei 17.271.—

De vorbă cu cetitorii.

— Oglinda abonaților —

Suntem iar la înolrea abonamentului la foi pe nou începutul an. Și avem aceleași vechi neplăceri cu unii, din păcate cam mulți, dintre abonații foilor. Prea mulți nu în samă, — ori se fac a nu ținea, — despre cât au plătit ei pentru foi și cât mai au de plată, — ci, făcând „uitată” restanța de pe anul trecut, trimite acum pe un pătrar de an sau pe jumătate de an banii, — și de restanță tac molcum. Dacă ar fi unul doi, am tăcea și noi, dar sunt mulți și la unii se vede cum li s'a prefăcut în obicei de a scurta foile cu ceva din ce li s'ar cădea.

Avem în față cartea de abonamente și ne-am oprit la unul, care în 1923 a trimis bani pe un sfert de an, și a primit foile jumătate de an. (Noi la cel ce a plătit un pătrar (3 luni) îi cam dăm și credit de un alt pătrar). La plinirea pătrarului al doilea, i s'a dat de știre că i se opresc foile, de nu trimite restanța pe pătrarul rămas neplătit. N'a răspuns nimic. I'am oprit foile. Nu s'a supărat. Era fericit că cu un sfert de an (cu 3 luni) tot ne-a păcălit! Și a stat jumătatea a doua a anului fără foi.

În 1924 a trimis de nou plata, de data asta pe jumătate de an. După jumătate de an i-au mai mers foile 3 luni pe credit. Apoi i s'a spus: Trimite pretine plata, că de nu oprim. N'a răspuns. I s'au oprit. A stat 3 luni fără foi.

În anul acesta iară ne-a trimis plata pe jumătate de an, fără a pomeni nici de restanța din anul trecut, decum de cea din 1923. I'am pus însă din ce a trimis, cât se cade, la restanța pe 1924 (cea din 1923 Dzeu s'o lertel), și acum îi vor merge foile numai 3 luni și atunci fără a-i mai da credit, i se vor opri.

Și s mulți cari speculează așa cu foile, ca să le plătească numai pe o vreme și apoi să le primească câteva luni pe credit, pe care să nu-l plătească. Și vă puteți închipui ce suine fac acestea, adunate dela toți!

Să știți fiecare abonată, că Cartea abonaților e ca o oglindă, în care îi vezi pe fiecare așa cum e el, de omenie ori... sucit, zgârcit, cam înșelător, ori chiar mișel. Să nu poțtească nimenea scurtarea

foii în dreptul ei, — căci această poftă a abonatului ni-o arată cartea abonaților, ca oglinda. Ți-i așa de drag să vezi pe omul cu ordine, cu cinste, plătind regulat, până într'un ban; avem câteva pilde frumoase: Fiindcă prețul foilor s'a urcat dela 90 Lei la 100 Lei, — câțiva neștind de urcare, au trimis tot numai 90 Lei, dar aflând de urcare, îndată au trimis și cei 10 Lei de întregire. — Dar ne e așa de urât când cartea ne arată pe alți, cum se silesc a ne scurta de 5, de 10, de 20 Lei, numai plată cinstită să nu facă.

Să-și dorească fiecare, ca oglinda sa din Cartea abonaților, să ni-l arate frumos, cinstit. De asta ne-am bucura foarte.

NOUȚĂȚI

A. S. Principele Carol a călătorit în 7 Ianuarie pentru o lună de zile în Anglia, Italia și Franța.

Tribunal la Făgăraș Județul Făgăraș era singurul care nu avea tribunal. Stăpânirea românească a înzestrat și Făgărașul cu tribunal. În 5 Ian. a avut loc așezarea judecătorilor în scaunele lor, în mijloc de frumoase sărbări. Președinte al voului tribunal e dl C. Teodoru, procuror Ilie Cocea.

† **Nicolae Macrea**, Directorul băncii „Agricola” din Hunedoara, a încetat din viață în 2 Ian. în clinica din Cluj, în etate de abia 48 ani. Știrea morții lui a atins dureros pe toți câți l'au cunoscut, căci răposatul era un Român bun și funcționar de bancă foarte muncitor. Sprijinea toate pornirile de bine și era pretinos și prevenitor cu toată fumea. Iubea mult poporul, din care se ridicase și făcea tot ce putea pentru binele poporului. D zeu să-l odihnească cu aleșii săi. Întristatei familii, simțite condolențe

Cerem iertare foarte multora cari ne-am trimis scrisori în timpul din urmă și cărora nu le-am putut publica știrile trimise. — Știrile foarte interesante din lupta studenților contra nedreptății ce ne apasă pe toți, — ne-au cerut loc cam mult, în foaia prea mică. Acuma ei fiind liberi, vom putea îmbrățișa iară toate știrile ce ne vin dela cetitori.

Farmacia Vlad

din Orăștie, Piața Prințul Carol (lângă Liceul A. Vlaicu), condusă azi de proprietarul însuși, Virgil Vlad, — atrage luarea aminte a onoratului public din loc și jur asupra faptului, că s'a arangeat de nou, complet, fiind bogat înzestrată în afară de articli de farmacie (apotecă), și cu tot felul de pansamente (de legat), cu parfumerie, articli de gumă, săpunuri fine, etc.

4-32

Sicromali

pentru cei ce suferă de tuse și flegmă.

Cuprinde în sine medicinile (leacurile) cele mai prețioase, recomandate de cei mai distinși doctori.

Efect sigur. — Simți ușurarea îndată.

— SE CAPĂȚĂ ÎN TOATE FARMACIILE —

Cere broșura gratuită (cărțică de cinste) dela: Laboratorul Gea-Krayer din Timișoara Nr. 36 și vei ști cum să te porți la boale de (212) plămâni și la îmbolnăvirea țevilor de răsuflare. 3-6

Dar, un lucru să se știe: Când nu vom mai vorbi mult de studenți și de mișcarea lor, — va fi semn, că sănătoasa mișcare națională, pe care ei o înalță mai puternic ca ori care partid politic, — va fi în suferință, în lăncetire, lucru de care nu vom avea de ce să ne bucurăm...

Balul studenților Universitari dat la Orăștie în seara de Bobotează, a reușit foarte bine. A fost bine cercetat; multă voce bună. Venit material mulțumitor.

Trei cântări naționale, scrise de trei ardeleni... „Deșteaptă-te Române!” a fost scris de Andrei Murășan, poetul ardelean al anilor 1848. — „La arme!”, imnul cu care România a pășit în războiul balcanic din 1913, a fost scris de Stefan Iosif, poet ardelean, așezat la București.

Al treilea „Imn” (cântec) care e chiar azi foarte popular, dar mai ales va fi ca mâne, cântat de tot poporul, chiar naintea lui „Deșteaptă-te Române” și „La Arme” este „Imnul Studențesc”, scris de studentul ardelean dela Cluj Iustin Ilieșiu. El e plin de viață și de putere și place inimilor românești azi mai mult ca orice cântare.

Cei ce vor să-l cunoască, să trimită la „Libertatea” în Orăștie după „Imnuri Studențești”. Prețul unu exemplar e 1 leu. Se vinde în folosul Fondului pentru „Casa Studenților” dela Iași. — Peste prețul imnurilor, a se adauge încă 3 lei pentru trimitere recomandată prin post.

La Bocșa Montană e în 11-12 Ian. alegere de senator. Candidatul Partidului Național e Dr. V. Oprea.

PASTA SAU PRAF DE DINȚI CHLORODONT, EXTRACT DE APA DE GURĂ CHLORODONT.

(242) 1-20

Vrei să cunoști pe Manciú?

Cumpăra-ți „Calendarul Național” pe 1925 și acolo îl vezi și pe el și pe câțiva studenți, din cei bătuți de el!

Unul din ucigașii Familiei Țarului s'a aflat acum în Belgia. E „comunist”, îl cheamă Delobrodoff. A luat parte la uciderea nenorocitei familii. Câte lucruri grozave va ști spune el.

„Calendarul Național“ pe 1925,

a ieșit de sub tipar și se trimite prin poștă, celor-ce au trimis banii.
 „Calendarul Național“ de pe 1925, prin cuprinsul său, dovedește acum mai mult ca altădată, că e „național“. El oglindește sufletul folilor noastre. Chipurile din el vorbesc despre cei-ce au lucrat în cursul anului și lucrează și acum, la aceea, ca mândra noastră țară să fie ca mâne stat adevărat național, — la ceea-ce vom ajunge numai prin răpunerea dușmanului din lăuntru, care ne roade măduva și ne suge puterile.

Prețul 10 Lei. Cei-ce trimit bani pentru 6 ori mai multe de odată, le plătesc cu numai 8 Lei calendarul, trimis franco. Dar e bine a pune 2 Lei peste prețul calendarelor cerute, ca să meargă recomandate (ca să nu se pierdă pe poștă). Adecă: 1 calendar e cu 10 Lei și 2 Lei taxa de recomandare; — 6 calendare vor costa (de 6 ori 8 Lei) = 48 Lei și 2 Lei de recomandare, de tot 50 Lei; — 10 calendare: 80 Lei și 2 Lei pentru recomandare, de tot 82 Lei.

Fără bani nu se trimite, — Banii se trimit înainte
 Cu „ramburs“ nu lucrăm, că se fac cheltuieli și val mai mare și de multe ori numai pagubă.

Dentist Dr. S. Seidner de consultații în ORĂȘTIE
 Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj deasupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți, fără durere. — Regulare de dinți. Punere de dantură. (194) 9-10

Din casa nici unui Român cărturar, bun patriot, să nu lipsească senzaționala carte, tradusă din franțuzetse de
 Studentul ION I. MOTA:
Protocoloalele înțelepților Sionului.
 care descopăr lumii uriașul și fără păreche de vicleanul plan, după care cel mai înalt sfat al învățaților evrei de pe glob, conduc lucrarea de robire și ținare în robire economică, a tuturor popoarelor din lume, îndeosebi a celor creștine! Cetindu-o, multe lucruri pe cari azi nu le înțelegeai, le înțelegi îngrozitor! A se cere la „Libertatea“, în Orăștie (jud. Hunedoara), trimițând înainte prețul ei, 35 Lei, pentru care se expediază franco-recomandat. Cu ramburs nu se trimite.

Văduvă, fără copii, în etate de 32 ani, cu avere de 100 de mii Lei, doresc căsătorie cu un june sau văduv serios, scrisori primește foaia sub titlul: „Vera“. (246) 1-2

Tânăr, inteligent, priceput în toate, dorește căsătorie, fată dela țară, bogată, inteligentă și singură la părinți. Oferte serioase la redacția „Libertatea“ sub „Dor“. (245) 1-2

De vânzare:
Moară cu 2 petri
 purtată cu gaz de cărbuni, în comuna Popești (plasa Devei). A se adresa la proprietarul: Ioan Radu lui Petru, în Buituri, p. Hunedoara.

Curs de Croiu de Dame în Orăștie.
 Cu ziua de 15 Ianuarie a. c., deschid un Curs de Croiu de Dame, pe câteva săptămâni.
 (248) 1-1 Cu stimă
Eugen Procinkievici,
 creștorii de dame Orăștie.

De vânzare, un automobil bun pentru a purta o moară cu o piatră sau un joagăr, de 6 Asmofere, sistem Nicholson. Are și un înălțător și pompă de foc și toate ce se în de el, e de vânzare la:
Maxim Cazacu, propr.
 mecanic în Mărtinești,
 (250) 1-1 poșta și gara Orăștie.

Calfă de măcelar, caută loc.
 Cel ce dorește, să ceară adresa la foaie. (0) 1-1

Caut morar cu pracsă
 la moară mână de molară cu gaz sugativ. Materialul de mână îl aduce morarul; — pentru obiectele prețioase se cere cauze. — Informații la proprietarii:
Petru Voina și Soția
 (251) 1-2 Turmaș, p. Orăștie.
 Tot aci se primește un invideoel dela 15 ani în sus.

Cine caută afia
 un măstru bun pentru zidărie și lemnărit, care pregătește planuri și devize pentru Școli, Biserici și case. Primește și execută lucrări și reparări mari și mărunt. Lucrează estin și spre mulțumirea tuturor. Dă bune sfaturi la folosirea și crușarea materialelor. — Adresați vă cu încredere la măestrul
LUCA DAN
 (238) 2-2 Orăștie, str. Avr. Iancu.

Funcționar de bancă, văduv, cu 2 copii și 1 băiat de 9-13 ani caută d-șoară orfană sau chiar tinăără săracă, cinstită, din casă mai bună, capabilă pentru conducerea casei și educația copiilor. De ezistență, se poartă grijă.
A. Topan
 243 2-2 Orăștie.

O calfa și 2 învățacei
 se primesc îndată în măcelăria subscrișului. Calfa să se priceapă și la vânzare. Băieții să aibă vârstă dela 14 ani în sus și pe cât se poate școală.
Nicolae Opincariu,
 (237) 2-5 măcelar, Orăștie.

Crăciun Ioan (Dolgoș) din Stănița (p. Criștor j. Hunedoara), are depozit de pietri de moară
 lucrate de el; lucrează pietri și din mai multe bucăți și soiuri de piatră, în una singură. Are depozit și în Brad, la: **Bolca Adam.** (244) 2-3

Casă de vânzare,
 în Orăștie, Strada Romoșelului Nr. 1-a, stând din 3 camere (odăi, și tot ce trebuie în curte, grădina mare Pentru informații a se adresa la: **Eugen Schobel,** în Ili-Mureșund. (213) 5-5

ATENȚIUNE!
Cumpărați
 renumita țiglă „BOHN“ de Jimbolea
 se capătă în Orăștie numai la:
 Reprezentarea și depozitul fabricii: **Banca Ardeleana & Co.**
 depozit de lemne de construcție, scânduri, Țiglă, Ciment și Trestie.
 Livrăm și cu vagonul la ori-ce gară. (239, II) 2-

Se caută o econoamă,
 care se știe și ferbe, — la o familie constătoare din 3 membri.
Petru Beloi,
 3-3 cassar la „Ardeleana“.

Sirup de zmeură,
 curată de munte, — și marmeladă de măceșe, — se capătă în mare și în mic, la subscrișul:
 (221) 3-3 **Julius Eisenburger,**
 Orăștie Piața mare, 20.

Vinuri speciale din „Podgoria Arad“ precum și **rachiu de drojdi, comind, prune și cognac** din vin, expediază cu prețul de zi.
 (224) 3-8 **FRAȚII BUTARIU,**
 Proprietari de vii, Ghioroc, j. Arad.

De vânzare
 în Orăștie, strada Mihai Viteazul (Drumul Jării) 16, o casă cu grădina, la loc cu învârire bună. Informații: Str. G. Berșin, 1. (240) 2-6

Vite de vie cu rădăcină, pomi altoiți și semințe pentru grădinarit.
 Recomandăm on. Public, ca înainte de a face comande, să se adreseze cu toate încrederea către casa noastră. La cerere, catalog gratis.
 (223) 3-8 **FRAȚII BUTARIU,**
 Pepinieră de vite altoite, pomi și semințe Ghioroc, jud. Arad.

Pistrui și alunele
 se pot îndepărta prin folosința cremei și săpanului „VIOLA“. Se capătă la Farmacia Weiss Timișoara 1. Piața Unirei Nr. 23 (193) 5-25

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ
 splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atât pentru struguri de masă (admirabil articol de vânzare), cât și soiuri de vin: rizling, mușcatel, etc., se găsesc de vânzare în pepiniera de vite de vie nobilă dela **DOMENIUL ROMÂNESC din Bobâlna** (lângă ORĂȘTIE), proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD. Pentru primăvară are la îndemână jumătate milion altoi, soiuri alese. Deși paronospora a potopit și în anul de față pe alocurea școlii întregi de altoi, la Bobâlna, fiind foarte bine îngrijite, nu le a făcut nici o stricăciune. Altoile sunt foarte frumoase și pline de viață.
 La cerere, se trimite Catalogul cu prețuri și îndrumări practice! Adresați-Vă cu încredere deplină la:
„Domeniul din Bobâlna“ al dlui Dr. A. Vlad,
 Bobâlna, p. Orăștie (jud. Hunedoara).
 NB Pentru vieri din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit izvor de cumpărat vite de vie, fiind vitele din pepinierele din Bobâlna, crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenască. La șes, frește, le merge cu atât mai bine. (211) 3-8

OFTICOȘI OFTICOȘI
BOLNAVI DE PIEPT ASMATICI SCROFULOȘI
BOLNAVI DE PLĂMÂNI ANEMICI SĂRACI DE SÂNGE
 Iși așă mult dorita ușurare și vindecare a boalelor lor, prin: **SIRUPUL DE FIERVAR VERTES.**
 Aceasta s'a adevărit deja splendid la sute de mii de bolnavi, și de aceea cel mai distins prof. și medic îl recomandă și-l aplică ca mijlocul cel mai eficace la boalele amintite mai sus, precum și la tuse măgărească, scutpare de sânge, rahitis (boală englezească), slabiciune, boale femești, precum și la stări de slabiciune și de oboseală de tot felul. — Din cauza gustului și mirosului său plăcut îl iau bucuros și persoanele cele mai delicate, chiar și copii. — 4 sticle, trebuințioase la o cură, 300 Lei franco, după trimiterea înainte prin poștă, dela **L. VERTES** farmacia mare la „Vulturul“ din Lugoj nr. 88.
Beția patima aceasta uricată s'a vindecat în cazuri nenumerate prin remediul contra beției. Fiind fără gust, se poate da pățimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. La comandă se pregătește proaspăt, după prescrierea medicului. — 2 doze, cât trebuie de obicei la o cură, 250 Lei.
Boale de stomac de tot felul, ca: lipsă de apetit mistuirea rea, catarul de stomac, acreală, greață și vomarea, cărcei de stomac și peste tot toate greutățile și slabiciunile stomacului, se înlăură repede și singur prin **ESENȚA DE STOMAC A FARMACIEI VERTEES**, 4 sticle 360 Lei franco. (167) 5-